

เทศน์อบรมฆราวาส ณ สวนแสงธรรม กรุงเทพฯ
เมื่อเช้าวันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๘

ทุกข์ด้วยธรรม

นักเรียนนายร้อยนะที่บวชวัดบวรฯที่พากันมา อนุศาสน์หัวหน้าเขามา คืออนุศาสน์นี้เป็นอาจารย์สำหรับสอนพวกทหารทั้งหลาย มีประจำทุกแห่ง พวกอนุศาสนาจารย์ส่วนมากมีแต่พวกมหาเปรียญละเป็นอนุศาสน์ประจำกองๆ ไปที่ไหน พอเห็นเราไปนี้ แหมเหมือนว่าหิวโหยเต็มทีนะ พวกอนุศาสน์นำหน้ามาเอาไปเทศน์ จังหวัดไหนเหมือนกันถ้าเราผ่านไปที่มีทหาร เช่นนครสวรรค์ ฟาดทั้งเข้าทั้งเย็นไปเลย โอ้ มันจะตายนะนี่ เทศน์ทั้งนครสวรรค์ ค่ายวีรประวัติหรืออะไรนี่ เราไปที่นั่น ไปที่ไหนถ้าเกี่ยวกับทหารต้องเอาเราไปเทศน์เลย

อย่างเมื่อวานนี้อนุศาสน์เขานำหน้ามา กับพวกพระทั้งหลายรวม ๑๘๐ องค์เมื่อวานเราก็เทศน์ไปกลางๆ ไปเลยละ ให้ได้ประโยชน์ทั่วถึงกัน ไม่มีเฉพาะทหาร ทั่วไปหมด เพราะธรรมนี้เข้าได้ทั้งนั้น เมื่อวานนี้เทศน์สี่กัณฑ์ ฟังซินะ ตอนเช้าพูดที่นี้เทศน์ที่นี้บ้างแล้วก็ไปเขาฉลาก ชลบุรี สองกัณฑ์แล้ว กัณฑ์ที่สามเทศน์อบรมพวกนักเรียนจปร. ที่สี่กัณฑ์ เมื่อวานนี้สี่กัณฑ์ ฟังซินะ ของเล่นเธอ

พวกอนุศาสน์เราผ่านไปเถอะมาเลยละ มาติดต่อขอไปเทศน์อบรมพวกทหาร ไม่ว่าที่ไหนๆ ถ้าเป็นทหารเราผ่านไปแล้วไม่ได้ต้องมาเอาไปเทศน์ ไม่ทราบที่ไหนบ้างได้เกี่ยวกับเรื่องทหาร พวกอนุศาสน์เขาจะเป็นหัวหน้ามานำไป ไปเทศน์ เพราะเขาเทศน์ก็เต็มที่แล้ว พอเห็นเราไปก็ได้แบ่งเบาบ้างคงว่างั้นละทำ หรือเพื่อจะได้ฟังธรรมอะไรบ้างก็อาจคิดของเขา เพราะฉะนั้นไปที่ไหนถ้าผ่านทหารแล้วต้องได้เข้าไปเทศน์ทุกแห่งไป

ค่ายวีรประวัตินี้ โอ้ย ฟาดทั้งเข้าทั้งเย็น ทั้งเข้าทั้งเย็น เทศน์หลายกัณฑ์นะ เพราะไปที่หน่วยนี้แล้วไปหน่วยนั้น แล้วไปหน่วยนั้นหลายหน่วยนะ ไปเทศน์หลายแห่งค่ายวีรประวัติ เทศน์มากกว่าเพื่อนคือค่ายวีรประวัติ นครสวรรค์ ไปพักอยู่นั้นสองคืนสามคืนเทศน์ไม่หยุด ตอนเข้าไปเทศน์ที่นี้ ตอนบ้ายไปเทศน์ที่นั่น ตอนเข้าเทศน์พวกทหารก็มีหลายชั้นหลายภูมิ ตอนนั้นพวกนี้ ตอนนี้พวกจำพวกอะไร ขึ้นนายร้อยเป็นหัวหน้า เทศน์เป็นลำดับลำดับไปเลย

เรื่องธรรมนี้เราเห็นสำคัญมากทีเดียว ถอดหัวใจนี้ออก เทศน์เท่าไรจึงไม่เคยจิตเคยจาง เพราะธรรมนี้ไม่เคยจิตจาง อยู่ในหัวใจนี้รสชาติเต็มเปี่ยมสมมาเสมอ ท่านว่านิพพานเที่ยงก็คือธรรมเที่ยงนั่นเอง จะเป็นอะไรไป ไปที่ไหนเทศน์ๆ เรื่องธรรมเข้าที่ไหนเหมือนน้ำดับไฟ คือไฟกิเลสตัณหามั่นลูกกลมอยู่ตลอดเวลา แสดงเปลวเล็กน้อยทั่วโลก

ดินแดน นี้คือไฟของกิเลส ไฟของกิเลสไม่เลือกกาลสถานที่เวล่ำเวลา มีตลอด ไฟที่เผาไหม้จิตใจของสัตว์โลกให้เกิดความเดือดร้อน มีอยู่ทุกแห่งทุกหน แต่ธรรมนั้นมีเป็นบางกาล บางเวลา นี้ละมันไม่ทันกัน

ธรรมน้ำดับไฟมีน้อยแต่ไฟมีมาก มันก็ไม่ทันกัน เพราะฉะนั้นความทุกข์จึงท่วมทับ ความสุขแทบไม่ปรากฏ ถ้าผู้ใดมีธรรมบ้างความสุขจะค่อยปรากฏในจิตใจ ถ้าไม่มีธรรมอย่าไปหวังเลยนะ ที่จะให้กิเลสพาไปเป็นความสุขความเจริญไม่มีทาง เพราะกิเลสมีแต่กดลงๆ แล้วเอาอะไรมาหลอกให้ติดให้ตื่นตามมัน เพลินไป เหมือนกับเหยื่อล่อปลานั้นแหละ เบ็ดอยู่ในนั้น เหยื่อล่อมันก็อยู่ในปลายเบ็ดนั้นแหละ เหยื่อล่อไปๆ เลือดสาดๆ

สัตว์โลกเท่ากับปลาตัวโง่ เหยื่อล่อของกิเลส อันนั้นก็ดีอันนี้ก็ดี นั่นคือเหยื่อล่อของกิเลส อะไรๆ ก็ดีแล้วก็มาเกาะปากๆ เลือดสาดๆ ที่ว่าดีๆ แล้วมันเป็นภัยเสียมากต่อมาก เพราะกิเลสบอกว่าดี ไม่ใช่ธรรมบอกว่าดี ถ้าธรรมบอกว่าดีดีเลย บอกว่าดี ให้ทำตามนั้นดี ถึงจะทุกข์ก็ทุกข์เพื่อสุข กิเลสนี้บอกว่าดี ทุกข์ก็ทุกข์เพื่อมหันตทุกข์ ต่างกันนะ เพราะฉะนั้นธรรมจึงเป็นของจำเป็นมากที่สุดเท่าที่เดียวในโลก ถ้าใครยังต้องการความสมหวัง มันก็มีทุกหัวใจนั้นแหละ พุดออกมาให้ชัดๆ เสียเลยว่า ถ้าใครยังต้องการความสมหวังอยู่ แล้วอย่าหนีจากธรรม ถ้าวิ่งไปตามกิเลสมีแต่ความผิดหวังๆ ทั้งนั้นแหละ

ถ้าวิ่งตามธรรมมี สมหวัง ไม่ว่าชาติชั้นวรรณะใดขอให้ธรรมในใจจะเป็นความผาสุกร่มเย็น ถ้าไม่มีแล้วคว้าน้ำเหลวๆ กันทั้งนั้นละ เราพุดนี้พุดตามหลักความจริง กิเลสเขามีหน้าที่บีบบังคับไฟสัตว์โลก เป็นความสุขเป็นอาหารอันโอชะของเขา ต้องเอาธรรมเข้าชะเข้าล้าง เลือกเฟ้นอาหารประเภทใดเป็นภัยเป็นคุณ ธรรมต้องเลือกเฟ้นๆ เลือกทำแต่สิ่งที่ดีที่เป็นคุณแก่ตัวเอง อะไรที่เป็นภัยแล้วให้คัดออกๆ ถึงจะต้องการ อยากรเท่าไรก็ตามไม่เห็นด้วย ไม่เอาด้วย ถ้าเชื่อธรรมผ่านได้ๆ ถ้าเชื่อกิเลสนี้จมได้ๆ ตลอดไปเลยนะ

เราจึงได้สอนพี่น้องทั้งหลายเสมอ อย่าให้ห่างไกลจากธรรมนะ เวลานี้ธรรมแทบไม่ปรากฏในโลกนี้แล้ว มีแต่กิเลสออกหน้าออกตาท่วมทับ ไม่มีฝั่งมีฝากิเลส ไปที่ไหนมีแต่เรื่องของกิเลสเป็นเจ้าอำนาจบาตรหลวงทั้งนั้น เมื่อเป็นเช่นนั้นทุกข์กับกิเลสมันไปด้วยกัน จะไม่มีทุกข์ได้ยังไงโลกเรา ทุกข์ไม่มีความหมายเสียด้วยนะ ทุกข์วิ่งตามกิเลส หาฝั่งหาฝาคหาความหมายไม่ได้ ทุกข์ด้วยธรรมนี้ทุกข์เพื่อสุข มีหวังๆ เป็นลำดับ ทุกข์มากเท่าไรก็เรียกว่าความสุขจะมากขึ้นๆ นี่เรื่องของธรรมต่างกัน

เรื่องความทุกข์ที่วิ่งไปตามกิเลสวิ่งเท่าไรยิ่งทุกข์มากๆ สุดท้ายก็จมไปๆ แล้วก็ไม่รู้ว่าจะมีเพราะเหตุผลกลไกอะไร มันไม่ให้อะไรนะ กิเลสไม่มีเหตุผล เอาความอยากเป็นเกณฑ์ กิเลสนี้เอาความอยากเป็นเกณฑ์เลย ไม่มีเหตุผลเหมือนธรรม ถ้าธรรมแล้วมีเหตุผล เหมือนกับคนไข้ เราเท่ากับเป็นคนไข้คนหนึ่งๆ ถ้าเชื่อหมอแล้วมีวันหายจากโรคจากภัย

หมอนั้นยังงี้ๆ ให้ปฏิบัติตามหมอน หมอนเอายามารักษาประเภทใดก็เชื่อหมอนมีทางผ่านพ้นไปได้ ถ้าคนไข้คนใดมันดีคนนี้เรียกว่าคนไข้ไม่มีหมอนไม่มียารักษา เรียกว่าสัตว์ไม่มีเจ้าของ ตายได้ง่าย

กิเลสเป็นภัยต่อสัตว์โลก สัตว์โลกไม่มีธรรมเป็นเจ้าของ เพราะฉะนั้นจึงเสียได้ง่าย จมได้ง่ายตลอดไป ถ้ามีธรรมแล้วมีที่ยึดที่เกาะ เราจึงต้องสอนเสมอ เรื่องธรรมไม่ใช่เรื่องเล็กน้อย เวลามันมีแต่กิเลสนี้กิเลสเป็นเรื่องใหญ่ทั้งหมด ถ้าเป็นเรื่องของกิเลสสำคัญทั้งนั้น เชื่อได้ง่ายด้วย เชื่อกิเลสเชื่อง่ายดายทีเดียว ๆ ถ้าธรรมแล้วแทบเป็นแทบตายมันก็ไม่เชื่อง่ายๆ แต่เวลาได้เข้าเชื่อธรรมแล้วที่นี้มันดูดีมันนะ มันต่างกัน รสของธรรมกับรสของกิเลสต่างกันมากทีเดียว

ท่านจึงว่ารสแห่งธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง รสกิเลสขนาดไหนก็ตามสู้รสของธรรมไม่ได้ ถ้ารสของธรรมได้แทรกเข้าไปในหัวใจแล้วคนนั้นมีหวัง มีหวังจะเบิกกว้างๆ ออกไป เบิกทุกซอกออกไป กระจายความสุขให้กว้างขวางออกไป ถ้าผู้มีธรรมเป็นอย่างนั้น ถ้าไม่มีธรรมแล้วก็อยู่อย่างสัตว์ตักน้ำ เราดูเอาชิสัตว์ตักน้ำ หรือคนตักมหาสมุทรทะเลหลวง ว่ายน้ำป้อมแป้มๆ มองหาฝั่งหาฝายที่จะเกาะจะยึดเพื่อรอดตายหรือพ้นภัยไปไม่มี เขาเหมือนเรา เราเหมือนเขา นี่เป็นคนไม่มีฝั่งมีฝาย สร้างแต่ความชั่วช้าลามก ไม่ได้สร้างความดีความดีพอที่จะเป็นเกาะเป็นดอนให้ยึดให้เกาะบ้างนะ

ที่จมอยู่ในน้ำมหาสมุทรผู้มีบุญมีกุศลมี หากมีอะไรมารับไปจนได้ อยู่ในท่ามกลางที่เขาว่ายน้ำป้อมแป้มผู้มีบุญมีกุศลหากมีเรือมารับ หรือมีสิ่งต่างๆ มารับ แล้วขึ้นเกาะ มีเกาะอยู่ใกล้ฝั่งใกล้ฝายผ่านไปได้ๆ ต่างกันกับคนที่ไม่มีฝั่งมีฝายเลย การสร้างบุญสร้างกุศลคือสร้างฝั่งฝายที่ยึดที่เกาะไว้เพื่อความพ้นภัย ควรจะอุตสาหะพยายามด้วยกัน พี่น้องทั้งหลายให้เชื่อพระพุทธเจ้านะ เชื่อกิเลสโลกทั้งหลายนี้เชื่อมานานแล้ว จมกันมาตลอด เชื่อพระพุทธเจ้าผ่านพ้นไปเรื่อย ๆ ตลอดเหมือนกัน ขอให้เชื่อพระพุทธเจ้า

ทรงทำความปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้ามาหนักแสนสาหัส คือพวกโพธิสัตว์ โพธิสัตว์นี้ร้องทุกอย่าง เรื่องความทุกข์ความลำบากลำบากเกี่ยวกับบริษัทบริวารรับหมด โพธิสัตว์เป็นหัวหน้ารับไปหมดเลย คือเจ้าของตายไม่ว่า ขอให้บริษัทบริวารผ่านพ้นไปได้เป็นที่พอใจของนิสสัยโพธิสัตว์ ถ้านิสสัยกิเลสตัดหาเราพ้นไปเหยียบเขาลงพอ เราพ้นไปได้เหยียบหัวเขาลงไปนี่พอๆ นี่เรื่องของกิเลส เหยียบคนอื่นลงเพื่อยกเจ้าของแล้วมันก็จมลงไปด้วยกันนั่นแหละ คนมองไม่เห็นเพราะไม่มีธรรมเครื่องสอดส่อง ถ้ามีธรรมแล้วมองเห็น จึงมีเหตุมีผลสำหรับผู้มีธรรม ทุกข์ยากลำบากก็ให้ทนเอา

ถ้าว่าเอาพระพุทธเจ้าเป็นตัวอย่างเป็นที่ยึด ให้ดูพระอาการความเคลื่อนไหวของพระพุทธเจ้า ตั้งแต่ท่านปรารถนาเป็นโพธิสัตว์มา ตัวอย่างโพธิสัตว์นี้จะไม่มีใครเหมือนเลย

สละทุกสิ่งทุกอย่างโพธิสัตว์ มีบริษัทบริวารมากน้อยชีวิตจิตใจรองไว้หมดเลย ชีวิตของโพธิสัตว์รองบริษัทบริวารไว้หมด ตายก็ตาย เราตายก่อนเลย ออกหน้าทัฬหฯ คือโพธิสัตว์เรายกตัวอย่างได้เช่น พาบบริษัทบริวารไปเที่ยวหากิน พวกนายพรานเขามาตักข้างหน้า นี่ยกตัวอย่าง มีในชาดกนะ นี่ละธรรมาศัยหรือจิตใจของพระโพธิสัตว์

พาบบริษัทบริวารไปเที่ยวหากินมากต่อมาก ครั้นไปแล้วไปจนตรอก แน่เห็นใหม่ละ เขาตักไว้หมดแล้ว พอเข้าไปจนตรอกเขาจะรุมจะฆ่า ที่นี้ตั้งปัญหาขึ้นให้เป็นของแปลกประหลาด เคยมีที่ไหนละ พระโพธิสัตว์ประกาศบอกบริษัทบริวาร บริษัทบริวารให้วิ่งย้อนหลังกลับไปหมดเราจะเข้าสู่สงคราม คือเข้าหานายพรานที่เป็นแหล่งเพชรฆาตฆ่าสัตว์นั้นแหละ บังเข้าไปเลยเข้าไปหาเพชรฆาต ไม่สะทกสะท้าน บอกบริษัทบริวารให้ถอยหลัง ท่านจะออกหน้าคนเดียว นั้นฟังซิ

บังเข้าไปนี้พวกนายพรานทั้งหลายใครก็จะจ้อจะยิง จะฆ่าทำลาย โพธิสัตว์วิ่งเข้าหาจุดนี้ วิ่งเข้าหาจุดนั้น วิ่งเข้าหาพวกนายพรานด้วยกัน ไม่วิ่งไปที่อื่น วิ่งเข้าหานายพราน เขาจะยิงที่ไหนก็ยิงไม่ได้ใช้ใหม่ละ นายพรานมันก็คนนี้จะยิงพวกเดียวกันได้อย่างไร ตกลงวิ่งผ่านไปหมด ตกลงโพธิสัตว์ก็ไม่ตาย ยิ่งโพธิสัตว์มันก็จะถูกพวกนายพรานด้วยกัน พวกลูกน้องกลับหมดเลย แล้วไปพบกันใหม่

อย่างนี้ละความเสียสละของโพธิสัตว์ ใครคิดได้ใหม่ละ พาบบริษัทบริวารไปนั้น ถูกเขาล้อมนี้จะพาบบริษัทบริวารตายไปด้วยกันหมด จะวิ่งหนีเขาเขาก็ฆ่าตายหมด แต่โพธิสัตว์ปีบเข้าไปหาตัวสำคัญมหากัณฑ์เลย ให้ลูกน้องอยู่ข้างหลังให้หลบหนี นายพรานนี้เข้าหาตัวข้าศึก บังใส่จุดนั้น บังใส่จุดนี้ วิ่งสอดนั้นสอดนี้ ใครจะยิงที่ไหนก็ยิงไม่ทัน ยิ่งได้อย่างไร พอซี้ปีนเข้าไปที่ไหนก็พวกเดียวกัน มันจะถูกพวกเดียวกัน ตกลงโพธิสัตว์ผ่านได้พ้นได้ บริษัทบริวารก็พ้นได้

นี่ละนิสัยของโพธิสัตว์ ชีวิตนี้ไปรองไว้กับบริษัทบริวารหมดชีวิตของตัวเอง ไม่มีราคา ราคา เป็นผู้ใหญ่ท่านเป็นคตตัวอย่างท่านเป็นอย่างดี..พระพุทเจ้า อะไรๆ ก็ต้องท่านรองรับไว้หมดเลย จึงเป็นผู้ใหญ่เป็นโพธิสัตว์นำหน้าบริษัทบริวารได้ พอได้ตรัสรู้แล้วก็มานำพี่น้องทั้งหลายบรรดาสัตว์โลกต่างๆ ไป บรรดาสามภพ กามภพ รูปภพ อรูปภพ อยู่ในข่ายแห่งโอวาทคำสั่งสอนของพระพุทเจ้าทั้งนั้น แล้วก็ได้รับความสุขความเจริญ นี่ละคำว่าธรรมเป็นอย่างนั้น นำสัตว์โลกให้พ้นจากทุกข์จากภัยไป ทุกข์ขนาดไหนสละเป็นสละตายอย่างพระโพธิสัตว์ สละตายเพื่อเพื่อนฝูง พระองค์ก็พ้นเป็นพระพุทเจ้าขึ้นมาได้ เพราะอานิสงส์แห่งความสละตายนั่นเอง

ถ้าใครเห็นแก่ตัวพวกนี้ตายง่ายนะ ท่านเฉลี่ยความสุขให้แก่โลก เป็นอย่างนั้น เราก็อย่าเห็นแก่ตัว อย่าเห็นแก่ได้แก่เอา เตียวรูดโลกที่นั่นรูดโลกที่นี่ มีอำนาจใหญ่โตรโหฐาน

เท่าไรอำนาจของยักษ์มันก็ไปตามๆ กัน กลืนได้หมด ประชาชนคนทั้งแผ่นดินเป็นอาหารว่างของพวกยักษ์บ้าอำนาจนี้ทั้งนั้นแหละ ถ้าไม่มีธรรมเป็นอย่างนั้น ถ้ามีธรรมเย็นไปหมด ผู้ใหญ่ทรงคุณธรรมอำนาจมีทั้งพระเดชพระคุณ พระเดชควรเด็ดขาดก็เด็ดขาด ควรปรับใหม่ใส่โทษก็เอาด้วยความเป็นธรรม พระคุณผู้ที่ได้ดียกย่องเรียกว่าพระคุณ เป็นบุญเป็นคุณต่อสัตว์โลกตลอดมา

นี่ละธรรมฟังซิท่านทั้งหลาย อยู่ด้วยกันมนุษย์เรานี้อาศัยกันทั้งนั้นแหละ ใครจะอยู่คนเดียวไม่ได้ จนพระพุทธเจ้าทรงกระตุกเอา คือมองไปหน้าไหนไม่ว่าสัตว์ว่าบุคคลมีแต่หวังพึ่งผู้อื่นทั้งนั้น สัตว์ก็พึ่งพ่อพึ่งแม่เพื่อนฝูง มนุษย์ก็พึ่งพ่อพึ่งแม่เพื่อนฝูง และทั่วประเทศพึ่งกันทั้งนั้น แล้วเมื่อเป็นเช่นนั้นให้เห็นใจกัน อย่าเอาแต่ใจตัวใหญ่กว่าโลกทั้งๆ ที่อาศัยโลก ให้คิดหัวใจของโลกของเรา เฉลี่ยเผื่อแผ่ ใครมีมากมีน้อยที่จะสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน

อย่าเอาความตระหนี่ถี่เหนียว ความเห็นแก่ตัวมาเป็นใหญ่ เอาความเป็นใหญ่ประเภทปาๆ เกื่อนๆ นี้ไปเหยียบย่ำทำลายผู้กำลังจมอยู่แล้ว ให้จมลงไปอีก ผู้กำลังขอความช่วยเหลืออยู่ให้จมไม่สมควร ผู้มาขอความช่วยเหลือไม่ได้มากก็ให้ได้น้อยกลับไป เขามาขอความช่วยเหลือแล้วไปทำลายเขามันเข้ากันไม่ได้นะ ธรรมทำลายไม่ได้นะธรรม มีความจนตรอกจนมุมที่ไหนเอาช่วยกัน ใครมีมากมีน้อยให้ช่วยกัน

คำว่าช่วยกันๆ นี่คือช่วยเรานั้นเอง ช่วยเขาด้วย ความลึกลับคือบุญกุศลนี้จะหมุนเข้ามาช่วยเราๆ ไปที่ไหนเวลาจนตรอกจนมุมจะมีผู้มาช่วยเหลือเรา อานิสงส์นี้ตอบรับกันอย่างนี้แหละ ไม่ใช่ว่าจะผ่านไป ช่วยเขาแล้วผลประโยชน์ที่จะไม่มีแก่เราไม่มีเลย อย่างนี้ไม่ได้นะ ช่วยเขามากน้อยเพียงไรก็ยื่นเข้ามาช่วยเราอยู่นั้นแหละ เวลาจนตรอกจนมุมเข้ามาที่นี้อำนาจแห่งการช่วยเหลือคนอื่นนั้นแหละกลับมาช่วยเหลือตัวเอง หากมีผู้มาช่วยเหลือจนได้ กรรมสนองกรรม คือกรรมดีสนองกรรมดี-คนดี กรรมชั่วสนองคนชั่ว

ให้พากันเอาธรรมไปประลึกบ้างนะ เวลาในโลกนี้ แหม มองดูแล้วจนอดทนระอาใจ พูดจริงๆ เราไม่ได้พูดเหยียบย่ำทำลายผู้ใด เอาธรรมออกพูด รู้สึกว่าเป็นฟินเป็นไฟทั่วหน้ากัน ก็เพราะมีกิเลสนั่นเองเป็นผู้ก่อไฟอยู่ตลอดเวลา น้ำดับไฟที่จะนำมาดับนี้ไม่ค่อยมีกัน เพราะฉะนั้นจึงเอาธรรมนี้ติดตัว ติดใจ และติดกิจกรรมการแสดงออก ให้เป็นกิริยาช่วยเหลือกัน เรียกว่าน้ำดับไฟ โลกนี้ก็มีความชุ่มเย็นเป็นสุข

เราอยู่ด้วยกันอย่าไปถือว่าใครสูงใครต่ำนะ ที่ว่าสูงนั่นต่ำนี้ ชั้นนั้นชั้นนี้ นี่เป็นสมมุติอันหนึ่งที่เรียกกัน ตั้งกันอย่างผิวเผินนะ ที่ลึกลับจริงๆ สัตว์โลกนี้เกิดมาเพราะอำนาจแห่งกรรมด้วยกัน เกิดมาแล้วถึงได้รู้เรามีกรรมได้เกิดมาฐานะเป็นอย่างนี้ๆ เบื้องหลังของเรามี

ความดีความชั่วหนุนมาอยู่แล้ว ถ้ามีความชั่วหนุนมาเกิดที่ไหนก็เกิดในสถานที่ไม่พึงปรารถนานั้นแหละ หากได้เกิดในที่เช่นนั้น เพราะเจ้าของสร้างแต่ความผิดพลาดๆ ให้ผู้อื่นมากมาย แล้วก็ย้อนมาหาเจ้าของให้เป็นความผิดพลาดไปได้ ถ้าเราสร้างความสมหวังให้ผู้อื่นช่วยเหลือกันตามกำลังของเรา ใครมีมากมีน้อยช่วยเหลือ นี่กลับมาช่วยเรานะ ให้พากันจำไว้ วันนี้ไม่พูดอะไรมาก เอาละพอ

รับฟังรับชมพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.Luangta.com หรือ www.Luangta.or.th

และรับฟังจากสถานีวิทยุสวนแสงธรรม กรุงเทพฯ และสถานีวิทยุอุตร

FM 103.25 MHz